

www.legalaid.gov.ua

Вітаємо!

Перед вами III номер щоквартального бюлетеня системи безоплатної правової допомоги. Що змінилося у сфері надання безоплатних правових послуг за ці три місяці?

Завершився XIII конкурс з відбору адвокатів, які залучаються для надання безоплатної вторинної правової допомоги. 627 адвокатів долучилися до співпраці із системою БПД, тож на сьогодні у Реєстрі загалом налічується 8 171 особа.

Презентовано важливе соціологічне опитування щодо готовності землевласників та землекористувачів до впровадження земельної реформи. Аналіз його результатів покращить надання правової допомоги у сфері земельних відносин.

Пройшов масштабний форум «Оцінювання якості безоплатної правової допомоги», на якому напрацьовано основні напрямки впровадження фахової оцінки якості в національній системі безоплатної правової допомоги в Україні.

Відбулися престури, присвячені наданню БПД у сфері земельних відносин. Миколаїв, Запоріжжя, Полтава, Луцьк, Кропивницький – у цих містах журналістів з усієї України інформували про правову допомогу землевласникам та землекористувачам.

Бюро правової допомоги: п'ять років поруч з людьми та для людей

П'ять років тому, **1 вересня 2016 року** в Україні запрацювали бюро правової допомоги. Це стало важливим етапом розвитку системи безоплатної правової допомоги – мешканці невеликих населених пунктів отримали можливість вирішити свої правові питання недалеко від дому. Відтоді можна сміливо казати, що правова допомога – поруч.

За **п'ять років** тільки до бюро правової допомоги звернулися понад **1,3 млн осіб**. Фахівці, які працюють у бюро, надали понад **1,9 млн правових консультацій та роз'яснень**. Було ухвалено понад **145 тис. рішень** про надання безоплатної вторинної правової допомоги у складенні процесуальних документів та представництві інтересів у суді.

Фахівці бюро правової допомоги розповідають про свою роботу:

Начальниця Перечинського бюро (Закарпатська область) Тетяна Кость:

«Особливо тішить, коли допомагаєш людині вийти, здавалося б, із безвиході – зменшити суму неправомірно нарахованих відсотків за кредитом, збільшити розмір аліментів, здійснити перерахунок пенсії та багато іншого».

Очільниця Великомихайлівського бюро (Одеська область) Ольга Вуколова:

«Мені емоційно важко працювати над справами, що стосуються захисту прав дітей. Адже нерідко коли батьки вирішують свої дорослі проблеми, вони просто забувають, що від їхньої поведінки залежить і доля дітей. Також делікатного підходу потребують жінки, що постраждали від домашнього насильства, особливо які мешкають у невеличких селах, де всі про всіх знають і в яких досить живучим є стереотип, що якщо б'є – значить любить».

Начальниця Новоушицького бюро (Хмельницька область) Анастасія Неборецька:

«До нас звернувся клієнт після кількох невдалих спроб самостійно відстоювати своє право на призначення пільго-

вої пенсії, майже втративши надію на справедливість. Коли я повідомила чоловікові, що суд виніс рішення на його користь, у нього на очі навернулися сльози. У такі моменти я вкотре переконаюся, наскільки все ж таки важлива та потрібна наша праця».

Фахівчиня Чигиринського бюро (Черкаська область) Оксана Кривошея:

«Щоб допомогти нашим клієнтам, необхідно знати не лише законодавчі акти, а й володіти людськими якостями, бути певною мірою психологом, оскільки часто доводиться не просто надавати юридичні консультації, а й допомагати людям не впасти у відчай, боротися за свої права».

●●● Інтерв'ю

Директор Регіонального центру у Донецькій та Запорізькій областях Павло Наливайко про роботу юриста, джаз та «Дівчинку на кулі»

Павло Наливайко понад шість років очолює Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Донецькій та Запорізькій областях. Ми розпитали його про шлях до посади та захоплення.

– Павле Івановичу, чи мріяли ви стати юристом?

– В юності про це не думав. Я не належу до правничих династій, мої батьки не мають жодного стосунку до юриспруденції. Закінчив педагогічний виш за спеціальністю вчитель географії та природи. Після служби в армії повернувся у рідне місто та почав працювати у школі. Мої перші учні — це діти моїх однолітків, з якими я колись закінчив школу. А загалом маю чотири освіти, серед яких — юридична.

– Як ви потрапили до системи безоплатної правової допомоги?

– У 2012 році центри правової допомоги тільки проходили процедуру реєстрації юридичної особи. Я тоді був начальником головного управління юстиції в Запорізькій області і займався цією реєстрацією, шукав приміщення, був долучений до проведення інформаційної кампанії. Навіть проведення першого конкурсу з відбору адвокатів у регіонах теж було моєю задачею. Скажу чесно, колеги не дуже вірили, що система запрацює, а мені вже тоді ідея здавалась прогресивною і корисною. А у 2015 році я очолив Регіональний центр у Запорізькій області, а у

2017 році до нас доєдналася і Донецька область.

– Чи є у вас якісь захоплення?

– Мої захоплення не надто новомодні: література, музика, живопис. Найулюбленішим моїм письменником є Ернест Гемінґвей. Також люблю Ремарка — його книгу «На західному фронті без змін» перечитав багато разів, і щоразу все по-новому сприймається.

Якщо музика — то джаз. Коли у нас у Запоріжжі проводять фестиваль джазу, завжди його відвідую.

Улюблені художники, напевно, — Босх і Далі.

– Якби у вас була можливість, яку картину ви хотіли б мати у себе вдома?

– Мені дуже подобається картина Пікассо «Дівчинка на кулі». З тим, щоб мати її у себе вдома, може виникнути проблема (сміється), бо оригінал знаходиться у Державному музеї образотворчих мистецтв імені О.С.Пушкіна. Проте репродукцію я охоче отримав би в подарунок.

Дев'ять із десяти клієнтів системи БПА позитивно оцінюють надану правову допомогу – опитування

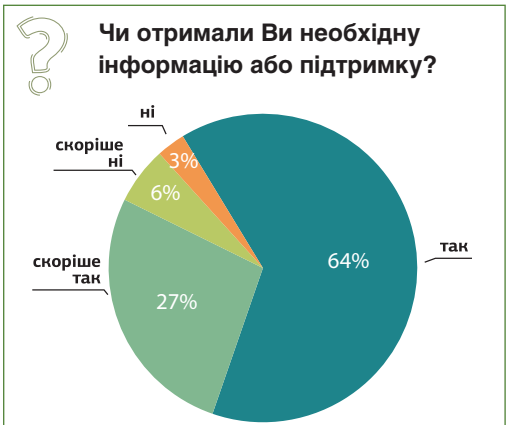
91% українців, які зверталися до системи безоплатної правової допомоги з земельних питань протягом останніх 1,5 року, отримали необхідну інформацію або підтримку.

Причому молодші чоловіки та жінки вище оцінили отриману допомогу, ніж старші люди. 71% жителів сільської місцевості залишилися цілком задоволеними правовою допомогою, серед містян таких менше — 60%.

Трохи нижчий рівень задоволеності отриманими послугами висловили мешканці західних регіонів — хоча й серед них більшість (82%) позитивно відгукується про досвід звернення до юристів БПА.

90% клієнтів, які задоволені отриманими послугами, зазначили, що порадили б сусіду звернутися до системи безоплатної правової допомоги, якби у нього виникла проблема у сфері земельних відносин.

Такі дані соціологічного опитування «Готовність землевласників та землекористувачів до впровадження земельної реформи», проведеного з 19 червня по 21 липня 2021 року Координаційним центром з надання правової допомоги за сприяння проекту «Підтримка прозорого управління земельними ресурсами в Україні», що впроваджується Світовим банком та фінансується Євросоюзом.

●●● Кейси системи БПД

Привласнив знахідку та ледь не потрапив за ґрати: врятувало відновне правосуддя

#кейс_БПД

Ця історія трапилася біля одного з магазинів містечку на Одещині. 15-річний Микола побачив, як у знайомої дівчини з куртки випав мобільний телефон. Хлопець дочекався, коли вона зайде в магазин, підняв телефон та поклав собі у кишеню.

Микола міг би повернути загублену річ її власниці, адже дівчину він знав. Але хлопець вирішив вчинити інакше. Він був переконаний, що в його діях немає нічого незаконного і що знайдений гаджет можна спокійно привласнити.

Законодавство трактує такі дії як злочин, передбачений ч. 1 ст. 185 КК України – таємне викрадення чужого майна (крадіжка). Максимальне покарання передбачає обмеження волі на строк до п'яти років.

Дівчина звернулася в поліцію. Микола дуже непокоївся через цю ситуацію. Він ніколи раніше не вчиняв подібного. Батьки, дізнавшись від поліції про крадіжку, не могли повірити, що це зробив їхній син.

Завдяки тому, що Микола раніше не притягувався до кримінальної відповідальності, у нього з'явився шанс виправити цю помилку – взяти участь у Програмі відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення, що реалізується на базі системи БПД. Регіональний центр з надання БВПД в Одеській області ухвалив рішення про застосування програми та видав доручення для проведення медіації адвокату-медіатору Тетяні Сокол.

За результатами участі у програмі Микола щиро покався, примирився з потерпілою, визнав завдану вчиненням кримінального правопорушення шкоду, вибачився та відшкодував завдані збитки в повному обсязі. Батьки Миколи помітили, що він став відкритішим, охоче йде на контакт із родиною.

Програма відновлення завершилася успішно – ухвалою суду неповнолітній був звільнений від кримінальної відповідальності, а кримінальне провадження закрито.

Врятували від «боргових тенет» – зменшили борг перед банком з 121 до 4 тис. грн

#кейс_БПД

Бувають у житті ситуації, коли терміново потрібні гроші, але немає в кого попросити фінансової підтримки. У таких випадках люди звертаються до банківських установ. І ось, здавалося б, фінансова проблема вирішена, гроші банку повернуто. Але через 8 років вам надходить повістка до суду по справі про стягнення заборгованості за кредитним договором. І банк вимагає сплатити суму у 30 разів більшу, ніж ви позичали.

Така історія сталася з пані Ольгою, яка звернулася до Дубровицького бюро правової допомоги. Жінка розповіла, що у 2011 році вона взяла кредит 4800 грн. Пані Ольга була впевнена, що повністю повернула гроші банку у 2012 році. Однак через 8 років на її адресу надійшла позовна заява від банку про стягнення заборгованості у розмірі 120 995,24 грн.

Як з'ясувалося, у 2011 році пані Ольга справді підписала договір про надання банківських послуг. Однак у ньому не було інформації про розмір кредитного ліміту на картці, строк дії договору, не вказано розмір пені та штрафних санкцій за несвоєчасне повернення коштів. Пані Ольга насправді отримала не кредитну картку, а дебетову особисту, що виключає нарахування банком відсотків за користування коштами. За весь час умови та правила надання банківських послуг банком змінювалися неодноразово.

Захищати права клієнтки взялася фахівчиня **Дубровицького бюро правової допомоги** Наталія Райлян. Вивчивши матеріали справи, юристка підготувала відзив на позовну заяву банку про стягнення боргу та відстояла у суді інтереси клієнтки. Завдяки її зусиллям права клієнтки були захищені – Дубровицький районний суд Рівненської області зобов'язав пані Ольгу замість 120 995,24 грн сплатити банку лише 3 939,24 грн.

●●● Правова консультація

Булінг у закладах освіти: куди звертатися по допомогу?

У будь-якому дитячому колективі виникають конфлікти. У таких ситуаціях діти й підлітки вчаться відстоювати свою думку, взаємодіяти в соціумі. Однак якщо конфлікти мають систематичний характер, тут уже може йти мова про **БУЛІНГ**.

Розповідає юристка **Ковельського місцевого центру з надання БВПД Анна Капітан**:

Для булінгу характерна систематичність – це вчинення насильства (фізичного, економічного, психологічного, сексуального, в тому числі за допомогою засобів електронної комунікації) двічі і більше разів стосовно тієї самої особи.

Куди звернутися по допомогу?

1. До керівника закладу освіти, який

- невідкладно повідомляє Нацполіцію, батьків або інших законних представників дитини
- за потреби викликає бригаду екстреної медичної допомоги, повідомляє службу у справах дітей та центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді
- скликає засідання комісії з розгляду випадку булінгу не пізніше ніж упродовж трьох робочих днів з дня отримання заяви або повідомлення

Неповідомлення керівником закладу освіти Нацполіцію про випадки булінгу тягне за собою накладення штрафу або виправні роботи.

2. До Національної поліції України

Якщо вирішити ситуацію на рівні школи не вдається – зверніться до поліції. Справа передається до суду і розглядається протягом 15 днів з дня одержання протоколу про адмінпорушення.

Усі без винятку діти мають право на **безоплатну вторинну правову допомогу**, що полягає в представництві інтересів у суді, складенні процесуальних документів.

Якщо вам чи вашій дитині потрібна **правова консультація**, її можна отримати одним із таких способів:

- завітати до одного з офісів системи БПД (адреси – на сайті www.legalaid.gov.ua) у месенджерах **Телеграм** та **Вайбер**
- скористатися мобільним застосунком «**Безоплатна правова допомога**» або «**Твоє право**»
- у кабінеті клієнта на сайті системи БПД
- зателефонувати за безкоштовним номером системи БПД **0 800 213 103**.

Також про механізм дій для дітей, батьків, вчителів у разі кібербулінгу можна дізнатися через інтерактивний чат-бот «**Кіберпес**» у Telegram та Viber.

●●● Корисні поради

Як підготуватися до першої зустрічі з юристом

У вас виникла правова проблема і потрібен юрист? Ви вирішили звернутися до системи безоплатної правової допомоги. Розповідаємо, як підготуватися до першої зустрічі з юристом.

Зробіть нотатки та зберіть документи

Напишіть для себе все, що ви хочете розповісти юристу. Краще написати два варіанти – стислий та розгорнутий. Напишіть коротко про вашу проблему. Потім додайте всі деталі, які пригадаєте. Структуруйте розповідь, наприклад, у хронологічному порядку.

Таким чином у вас буде два тексти – стислий опис проблеми та розгорнутий варіант з усіма подробицями.

Складіть список запитань, які ви хочете поставити юристу.

Зберіть усі документи, які вам можуть знадобитися. Це можуть бути, наприклад, судові документи, медичні або інші квитанції, фінансові документи. Якщо ви листувалися з кимось щодо вашої проблеми, зробіть копії всієї кореспонденції, щоб показати юристу.

Про що говорити та про що мовчати

Не намагайтеся під час першої зустрічі з юристом поділитися всією вашою життєвою історією та проблемами, які не стосуються справи. Спочатку коротко викладіть ситуацію, яка потребує правового вирішення, та будьте готові до уточнюючих запитань від юриста.

Дозвольте вести розмову саме правнику, він знає, яка інформація найбільш важлива, тому відповідайте на поставлені запитання.

Не бійтеся питати і ви. Запитайте про можливі витрати, це може бути судовий збір, витрати на копіювання, пересилання поштою документів, проведення експертизи тощо. А також дізнайтеся про всі можливі варіанти вирішення питання, в тому числі і позасудовим способом.

Обговоріть з юристом сильні і слабкі сторони вашої справи. Запитайте про типові завершення аналогічних справ.

Будьте чесними з юристом. Адже він не зможе вам допомогти, якщо ви навмисно «забудете» деякі деталі вашої справи, надаватиме неточну інформацію або упустите важливі та ключові моменти.

Стежте за нами у соцмережах:

ДОВІДКОВО-ІНФОРМАЦІЙНА ПЛАТФОРМА ПРАВОВИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ
WIKI.LEGAL.AID.GOV.UA

КОНТАКТ-ЦЕНТР БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ
0 800 213 103

З пропозиціями щодо змісту бюлетеня БПД звертайтеся на адресу: press@legalaid.gov.ua

Застосунок «Безоплатна правова допомога»

Застосунок «Твоє право»

